

**OPETUSMINISTERIÖN JA OPETUSHALLITUKSEN VÄLINEN
TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2006 - 2008**

SISÄLLYS

I OPETUSHALLITUKSEN TEHTÄVÄT	1
II OPETUSHALLITUKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET	1
1. Koulutuksen kehittäminen ja koulutuksen tuloksellisuuden edistäminen	1
<i>1.1. Työurien pidentäminen ja nivelkohdat</i>	1
<i>1.2. Yrittäjyyskasvatus</i>	2
<i>1.3. Tietoyhteiskunta</i>	2
<i>1.4. Kansalaisvaikuttaminen ja nuorten osallisuus</i>	2
<i>1.5. Koulutustarpeiden ennakointi ja koulutuksen järjestäjien yhteistyö</i>	3
<i>1.6. Monimuotoinen kulttuuritausta kouluissa ja oppilaitoksissa</i>	3
<i>1.6.1. Kulttuurien välinen vuorovaikutus ja suvaitsevaisuus</i>	3
<i>1.6.2. Maahanmuuttajien opetus ja koulutus</i>	4
<i>1.7. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen</i>	5
<i>1.7.1. Opetussuunnitelman perusteiden toteuttamisen tukeminen ja seuranta esiopetuksessa, peruskoulussa ja lukiossa</i>	5
<i>1.7.2. Aamu- ja iltapäivätoiminta sekä kerhotoiminta</i>	5
<i>1.7.3. Kieltenopetuksen kehittäminen peruskoulussa ja lukiossa</i>	6
<i>1.7.4. Kielivirikkeitä ja oppimisstrategioita</i>	6
<i>1.8. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen</i>	7
<i>1.8.1. Opetussuunnitelmat ja tutkinnot</i>	7
<i>1.8.2. Ammattiosaamisen näytöt</i>	7
<i>1.8.3. Työssäoppiminen</i>	7
<i>1.8.4. Ammatillisen koulutuksen laadunhallinta</i>	8
<i>1.9. Aikuiskoulutuksen kehittäminen</i>	9
<i>1.9.1. Ammatillinen aikuiskoulutus</i>	9
<i>1.9.2. Vapaa sivistystyö</i>	9
<i>1.9.3. Kielitutkinnot</i>	10
<i>1.9.4. Opetustoimen henkilöstökoulutus</i>	10
<i>1.10. Suomenruotsalainen yhteistyö opetuksessa</i>	10
2. Koulutuksen järjestämisen seuranta	11
<i>2.1. Perusopetuksen oppimistulosten arviointi</i>	11
<i>2.2. Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointi</i>	11
3. Opetushallituksen muu toiminta	11
<i>3.1. Tietohuolto</i>	11
<i>3.2. Koulutustiedotus ja opiskelijavalintajärjestelmät</i>	12
<i>3.3. Koulutuksen kansainvälistyminen</i>	12

<i>3.4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän ylläpito</i>	13
<i>3.5. Rakennerahastoasiat</i>	13
<i>3.6. Koulutustoimikunnat</i>	14
<i>3.7. Vähälevikkisen oppimateriaalin tuottaminen</i>	14
<i>3.8. Fyysisen opiskeluympäristön kehittäminen</i>	14
4. Opetushallituksen tuloksellisuuden, tuottavuuden ja henkilöstön kehittäminen	14
5. Voimavarat vuonna 2006	15
6. Valtion oppilaitokset	15
III RAPORTOINTI	16
LIITE	17

OPETUSMINISTERIÖN JA OPETUSHALLITUKSEN VÄLINEN TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2006 - 2008

I OPETUSHALLITUKSEN TEHTÄVÄT

Opetushallituksen tehtävänä on Opetushallituksesta annetun lain (182/1991) mukaan vastata toimialaansa kuuluvan koulutuksen kehittämisestä, edistää koulutuksen tuloksellisuutta sekä seurata koulutuksen järjestämistä.

Opetushallituksesta annetun lain (182/1991) 1§:n 2 momentissa tarkoitettua koulutusta on:

- 1) perusopetus, esiopetus, lisäopetus ja maahanmuuttajille järjestettävä perusopetukseen valmistava opetus
- 2) lukiokoulutus
- 3) ammatillinen peruskoulutus, vammaisille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus sekä maahanmuuttajille järjestettävä ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus
- 4) ammatillinen aikuiskoulutus
- 5) vapaa sivistystyö sekä
- 6) taiteen perusopetus

Opetushallituksesta annetun lain 1§:n 2 momentissa tarkoitettua muuta toimintaa on opiskelijavaltarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettu opiskelijarekisterinpito, yleisistä kielitutkinnoista annetussa laissa (668/1994) tarkoitettujen yleisten kielitutkinnot ja suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta annetussa asetuksessa (442/1987) tarkoitettujen kielitutkinnot sekä Opetusalan koulutuskeskuksessa ja Merenkulun turvallisuuskeskuksessa järjestetty muu kuin 1 momentissa tarkoitettu koulutus.

II OPETUSHALLITUKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET

Opetushallituksen päätehtävä on vaikutuksia aikaansaava koulutuksen ja opetuksen kehittäminen. Strategian mukaisesti kehittämisen vaikuttavuutta pyritään tulevaisuudessa lisäämään priorisoimalla ja yhdistämällä viraston kehittämishankkeita.

Opetushallituksen tulossopimuskauden tavoitteet perustuvat hallitusohjelman, hallituksen strategia-asiakirjan ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman ja muiden valtioneuvoston periaatepäätösten sekä opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelman ja tietoyhteiskuntaohjelman strategiaan linjaksiin.

1. Koulutuksen kehittäminen ja koulutuksen tuloksellisuuden edistäminen

1.1. Työurien pidentäminen ja nivelkohdat

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi, että vuonna 2008 vähintään 96 % peruskoulun päättävistä aloittaa samana vuonna toisella asteella tai perusopetuksen lisäopetuksessa. Lisäksi hallituksen strategia-asiakirjassa on asetettu tavoitteeksi nopeuttaa nuorten siirtymistä koulutukseen ja työmarkkinoille sekä parantaa aikuisväestön koulutusmahdollisuuksia.

Opetushallitus

- saattaa oppilaanohjauksen kehittämishankkeen loppuun opetusministeriön päätöksen 9.3.2004 (50/428/2004) mukaisesti,
- kehittää omalta osaltaan toisen asteen yhteishakujärjestelmää opetusministeriön määrittämien suuntaviivojen mukaan,

- tukee peruskoulun ylimpien vuosiluokkien kykyä mukautua erilaisten oppilaiden tarpeisiin
- selvittää ammatillisen ja aikuiskoulutuksen keskeyttämistä aloittain ja alueittain sekä
- kehittää työikäiselle aikuisväestölle soveltuvaa koulutustarjontaa ja edistää aliedustettujen ryhmien koulutukseen osallistumista.

Työllisyyden politiikkaohjelman seuranta

1.2. Yrittäjyyskasvatus

Tavoitteena on yrittäjyyden ja yritystoiminnan osaamisen vahvistaminen koulutuksessa.

Opetushallitus

- laatii ammattiopintoihin soveltuvan 20 opintoviikon laajuisen valinnaisen opintokokonaisuuden yrittäjyydestä ja yritystoiminnasta, tukee yrittäjän koulutusohjelman kokeiluja ja kehittämishankkeita
- kehittää yrittäjän ammatti- ja erikoisammattitutkintoja sekä liittää valinnaisen yrittäjyysosan kaikkien ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteisiin
- tukee ammatillisen lisäkoulutuksen kehittämisavustusten avulla koulutuksen järjestäjiä vuosittain määriteltävien painopistealueiden, erityisesti työelämän palveluun keskittyvien tehtävien, kuten pk-sektorin tukemiseen kohdistuvien tehtävien kehittämisessä,
- tukee yrittäjyys-aihekokonaisuuden toteuttamista yleissivistävässä koulutuksessa
- tukee opettajien yrittäjyyskasvatus- ja koulutusvalmiuksia täydennyskoulutuksella
- edistää yrittäjyyttä ja yritystoimintaa vahvistavien opetusmenetelmien ja toimintatapojen käyttöönottoa levittämällä hyviä käytänteitä ja tiedottamalla (Edu.fi-sivut) ja (mapa) kouluttamalla opettajia ja opinto-ohjaajia

Yrittäjyyden politiikkaohjelman seuranta

1.3. Tietoyhteiskunta

Tavoitteena on kehittää kansalaisten tietoyhteiskuntatietoja ja -taitoja, vahvistaa oppilaitosten mahdollisuuksia hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa monipuolisesti toiminnassaan sekä vakiinnuttaa tulokselliset ja taloudellisesti kestävät tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntävät toimintatavat koulutuksessa.

Opetushallitus

- edistää laajakaistayhteyksien tasavertaista saavutettavuutta
- kehittää verkko-opetusta
- tuottaa koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksille valtakunnallisia tukipalveluja
- edistää uusien digitaalisten materiaalityyppien ja yksittäisten innovatiivisten materiaalien kehittämistä ja oppimateriaalitutkimusta
- saattaa digitaalisten oppimateriaalien hakukoneen valmiiksi vuoden 2006 loppuun mennessä.

Tietoyhteiskuntaohjelman seuranta

1.4. Kansalaisvaikuttaminen ja nuorten osallisuus

Tavoitteena on kehittää kansalaisvaikuttamisen, demokratiakasvatuksen ja osallistumisen opetusmenetelmiä ja rakenteita siten, että ne tukevat nuorten kasvua ja kehitystä aktiivisiksi koulun ja yhteiskunnan jäseniksi.

Opetushallitus

- tukee erityisesti osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus -aihekokonaisuuden toteuttamista kaikissa oppiaineissa (yleissivistävä koulutus),
- vahvistaa kansalaiskasvatuksen osuutta ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmissa,
- järjestää oppilaskuntatoiminnan tukemiseksi yhteistoiminnallista/osallistavaa täydennyskoulutusta oppilaskunnan ohjaaville opettajille,
- tekee syksyyn 2006 mennessä kartoituksen oppilaskuntatoiminnan toimintakulttuurista peruskouluissa ja lukioissa sekä ammatillisissa oppilaitoksissa,
- koordinoi nuorten osallisuushanketta ja laatii sen pohjalta strategisen vakiinnuttamissuunnitelman sekä
- tukee kehittämisavustuksilla vapaan sivistystyön edellytyksiä lisätä aktiivista kansalaisuutta rakentavaa opetustarjontaa ja aliedustettujen ryhmien opiskelua.

Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman seuranta

1.5. Koulutustarpeiden ennakointi ja koulutuksen järjestäjien yhteistyö

Tavoitteena on tuottaa työvoima- ja koulutustarpeita sekä oppilaitosverkon kehittämistarpeita koskevaa ennakoitietoa. Tavoitteena on myös tukea ja edistää opetuksen ja koulutuksen järjestäjien alueellista ja paikallista yhteistyötä.

Opetushallitus

- tuottaa valtakunnalliset työvoima- ja koulutustarpeiden ennakoitilaskelmat vuoden 2012 koulutustarjonnan mitoittamista varten ja tukee maakuntien liittoja tähän liittyvässä alueellisessa ennakoinnissa,
- kehittää ja levittää hyviä toimintamalleja perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen yhteistyön järjestämisessä sekä
- tarjoaa koulutus- ja konsultointipalveluita maakunnille, seutukunnille, kunnille ja muille koulutuksen järjestäjille.

Tulokset: Valtakunnalliset ja alueelliset työvoima- ja koulutustarpeiden ennakoitilaskelmat ovat valmiit vuoden 2007 aikana. Opetushallitus raportoi koulutuksen järjestäjien hyvät seudulliset ja alueelliset toimintamallit julkaisuna. Koulutuksen järjestäjillä on käytössä tietoa ja työvälineitä yli kuntarajat ylittävään opetukselliseen yhteistyöhön.

1.6. Monimuotoinen kulttuuritausta kouluissa ja oppilaitoksissa

1.6.1. Kulttuurien välinen vuorovaikutus ja suvaitsevaisuus

Osana kaikille annettavaa opetusta lisätään vähemmistötietoisuutta, korostetaan suvaitsevaisuutta ja myönteistä suhtautumista eri kulttuureihin sekä erilaisten lähtökulttuurien huomioonottamista opetuksen sisällöissä. Tuetaan hyviä etnisiä suhteita kouluissa, oppilaitoksissa ja työelämässä yhdenvertaisuuslain edellyttämällä tavalla. Vahvistetaan ihmisoikeus- ja suvaitsevaisuuskasvatusta.

Opetushallitus

- tukee monikulttuurisuutta parantavia hankkeita kouluissa, oppilaitoksissa ja työelämäyhteyksissä,
- kehittää vertaissovittelua työvälineeksi ihmisoikeus- ja suvaitsevaisuuskasvatuksen vahvistamiseksi,
- järjestää koulutusta ja konsultointia kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta,
- tuottaa opetus- ja tukimateriaalia vähemmistöistä, eri kulttuureista ja ihmisoikeuksista ja
- huolehtii ihmisoikeus- ja suvaitsevaisuuskasvatuksen seurannasta osana opetussuunnitelmien toteutumisen seuranta.

Tulokset: Koulutuksen järjestäjillä ja opettajilla on perustiedot sekä valmiudet kehittää koulujen ja oppilaitosten kulttuuria siten, että siinä kunnioitetaan ihmisoikeuksia ja suvaitsevuuksia eri kulttuurimuotoja kohtaan. Ohjeet, suositukset ja suunnitelmat ovat käytettävissä määräaikaisten puitteissa.

1.6.2. Maahanmuuttajien opetus ja koulutus

Maahanmuuttajien koulutuksessa panostetaan riittävään suomen/ruotsin kielen hallintaan ja muihin yhteiskuntaan integroiviin opintoihin. Kehitetään suomi/ruotsi toisena kielenä -opetusta. Myös maahanmuuttajaoppilaiden ja -opiskelijoiden oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttämistä ja kehittämistä tuetaan. Huomiota kiinnitetään maahanmuuttajaoppilaiden opintojen tukemiseen ja ohjaukseen perusopetuksen aikana ja erityisesti peruskoulun päättövaiheessa ja peruskoulujen jälkeisissä koulutusvalinnoissa.

Maahanmuuttajaoppilaiden osuutta lukiokoulutuksessa pyritään lisäämään ja tukemaan lukio-opintojen onnistunutta suorittamista. Tavoitteena on, että maahanmuuttajat saavat ammatillisessa koulutuksessa mahdollisuuden vaihtoehtoisin opetusmenetelmiin ja riittäviin tukipalveluihin, jotta opintojen keskeyttäminen vähenee. Maahanmuuttajien ja maahanmuuttajataustaisten kansalaisten erityistarpeet otetaan huomioon kehittämällä yleistä aikuiskoulutusjärjestelmää ja sen tukitoimia. Muista kulttuureista tulleiden tyttöjen ja naisten mahdollisuuksia osallistua koulutukseen parannetaan.

Opetushallitus

- jatkaa maahanmuuttajien opetusta koskevan verkostoitumisen kehittämistä ja vahvistamista Suomessa ja osallistuu pohjoismaiseen yhteistyöhön,
- tukee perusopetuksen ja lukiokoulutuksen uusien opetussuunnitelmien käyttöönottoa ohjauksen ja koulutuksen keinoin erityisesti valmistavan opetuksen, suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen osalta,
- raportoi vuosina 2004–2005 toteutetun lukiohankkeen tulokset ja toimenpide-ehdotukset sekä käynnistää toimenpiteet,
- käynnistää vuonna 2005 toteutetun "perusopetuksen loppuvaiheessa Suomeen tulleiden maahanmuuttajien opetus" -selvityksen jatkotoimien toimeenpanon,
- käynnistää vuonna 2005 toteutetun suomi/ruotsi toisena kielenä opetuksen tilannekartoituksen jatkotoimien toimeenpanon, julkaisee didaktisen oppaan ja järjestää alueellisia seminaareja,
- selvittää oman äidinkielen opetuksen asemaa opetussuunnitelmien perusteissa ja valmistelee mahdollisesti tarvittavat muutokset,
- jatkaa oman äidinkielen opetuksen kehittämistä valmistelemalla didaktista opasta,
- aloittaa vuonna 2005 tehdyn oppimateriaalitarveselvityksen jatkotoimenpiteiden toteuttamisen,
- järjestää oman äidinkielen opetuksen koulutusta ja tapaamisia eri kulttuuritaustaisten vanhempien kanssa,
- käynnistää uuden hankkeen perusopetuksen valmistavan opetuksen kehittämiseksi,
- selvittää maahanmuuttajataustaisten esiopetuksessa olevien lasten nykyisiä opetusjärjestelyjä ja opetuksen kehittämistarpeita,
- kehittää esiopetuksessa oleviin maahanmuuttajataustaisiin lapsiin liittyvää tilastointia,
- selvittää ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen sekä ammatillisen koulutuksen suomi/ruotsi toisena kielenä -opetussuunnitelmien perusteiden muutostarvetta ja valmistelee uudistukset,
- laatii toimenpidesuunnitelman maahanmuuttajien oppisopimuskoulutukseen osallistumisen parantamiseksi vuoden 2007 loppuun mennessä,
- antaa määräykset maahanmuuttajiin liittyvistä järjestelyistä näyttötutkintojen suorittamisessa ja henkilökohtaistamisessa siten, että ne tulevat voimaan vuoden 2006 aikana,
- antaa uuden suosituksen luku- ja kirjoitustaidottomien aikuisten maahanmuuttajien opetussuunnitelmasta siten, että suositus voidaan ottaa käyttöön vuoden 2006 aikana,
- laatii ja tarkistaa aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksen siten, että suositus on käytettävissä vuoden 2006 aikana sekä

- selvittää tyttöjen ja naisten opetuksen ja koulutuksen ongelmakohdat kouluissa ja oppilaitoksissa vuonna 2006 ja laatii tarvittavan toimenpideohjelman.

Tulokset: Maahanmuuttajien integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja hakeutumista perusopetuksen jälkeisiin opintoihin on tuettu. Maahanmuuttajien opetusta eri kouluasteilla koskevat opetussuunnitelmien perusteet on ajanmukaistettu ja otettu käyttöön, niiden käyttöönottoa on tuettu ja toteutumista seurattu. Maahanmuuttajien esiopetuksen tilannetta on kartoitettu. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja oman äidinkielen -opetuksen asemaa on vahvistettu. Perusopetuksen valmistavaa koulutusta on kehitetty.

1.7. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen

1.7.1. Opetussuunnitelman perusteiden toteuttamisen tukeminen ja seuranta esiopetuksessa, peruskoulussa, lukiossa ja taiteen perusopetuksessa

Tavoitteena on tukea opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanoa kunnissa ja kouluissa siten, että opetussuunnitelman yleisen ja ainekohtaisen osan yhteys vahvistuu ja aihekokonaisuudet toteutuvat opetusta eheyttävinä ja perusopetuksen yhtenäisyyttä vahvistavina. Kodin ja koulun yhteistyöhön sekä oppilashuollon kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Opetushallitus

- kehittää opetussuunnitelman yleisen- ja ainekohtaisen sekä aihekokonaisuuksien yhteyttä vahvistavia ja opetusta eheyttäviä oppimisympäristöjä, opetusmenetelmiä, työtapoja ja oppimateriaaleja yhdessä koulutuksen järjestäjien ja koulujen kanssa. Opetuksen tulisi muodostaa oppilaalle ehyt oppimispolku koko esi- ja perusopetuksen ajan. Koulutuksen järjestäjien ja koulujen välille kehittyy oppivan yhteisön toimintatapoja, yhtenäisen perusopetuksen toteuttamista tukevia hallinnollisia ja pedagogisia toimintarakenteita ja yhtenäisyyttä tukeva toimintakulttuuri. Alueellinen opintotarjonta rikastuu.

Opetushallitus

- vahvistaa yhteistyötä opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanon ja opetussuunnitelmien laadun kehittämiseksi koulutuksen järjestäjien ja koulujen sekä opettajankoulutusta antavien yliopistojen ja niiden harjoittelukoulujen kanssa,
- seuraa opetussuunnitelman perusteiden käyttöönottoa ja toteutumista ja raportoi tästä opetusministeriölle vuosittain sekä
- kehittää yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan kanssa tutkintoa vastaamaan opetussuunnitelman perusteita.

1.7.2. Aamu- ja iltapäivätoiminta sekä kerhotoiminta

Opetushallitus edistää aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden toteutumista ja toiminnan kytkemistä osaksi peruskoulun toimintaa. Koulun kerhotoimintaa kehitetään yhteistyössä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa.

Opetushallitus

- huolehtii aamu- ja iltapäivätoiminnan käytännön koordinoinnista kansallisella tasolla
- kehittää ja ylläpitää aamu- ja iltapäivätoiminnan valtakunnallista yhteyshenkilöverkostoa (15), jonka avulla tuetaan paikallista ohjausta ja laadun kehittämistä ja
- järjestää koulutusta ja työseminaareja sekä antaa ohjausta ja tukea kunnille ja kouluille.

Tulokset: Aamu- ja iltapäivätoiminta on vakiintunut koko maassa vuoteen 2008 mennessä.

1.7.3. Kieltenopetuksen kehittäminen peruskoulussa ja lukiossa

Kielten opetusta kehitetään edistämällä kielellistä erilaisuutta eurooppalaisen kieli- ja kulttuuriperinnön säilymiseksi, tehostamalla varhaista vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen oppimista ja parantamalla kielten opettamisen edellytyksiä.

Opetushallitus

- kehittää yhdessä koulutuksen järjestäjien, koulujen, opettajankoulutusta antavien yliopistojen, niiden harjoittelukoulujen ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen kanssa varhain aloitetun sekä integroidun vieraiden kielten sekä toisen kotimaisen kielen oppimiseen ja opetukseen soveltuvia oppimisympäristöjä, opetusmenetelmiä, työtapoja, oppimateriaaleja ja -välineitä,
- kehittää vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen taitojen oppimaan oppimisen menetelmiä,
- kehittää yhteistoiminnallisia työtapoja vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen opetuksen alueellisen opetustarjonnan rikastuttamiseksi sekä oppilaiden kielivalintojen monipuolistamiseksi yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja koulujen kanssa,
- levittää varhain aloitetun kieltenopiskelun ja kielellisen monimuotoisuuden hyödyistä tietoja koulutuksen järjestäjille, kouluille, oppilaille sekä heidän vanhemmilleen,
- kannustaa koulutuksen järjestäjiä ja kouluja kulttuurivaihtoon suomen- ja ruotsinkielisten koulujen kesken sekä muiden Pohjoismaiden kanssa,
- edistää varhaisen kielenopetuksen menettelyjen tuntemusta ja käyttöönottoa,
- edistää menettelyjä kielten tarjonnan ja valintojen monipuolistamiseksi alueellisena ja seudullisena yhteistyönä sekä
- ryhtyy toimenpiteisiin sidosryhmien kanssa toisen kotimaisen kielen opetuksen ja opiskelun edellytysten parantamiseksi.

Opetushallitus suorittaa perustehtävänänsä seuraavien valtioneuvoston 15.4.2004 päättämän lausuman mukaisten kehittämiskohteiden edellyttämät toimenpiteet:

- toisen kotimaisen kielen opiskelun, oppimateriaalien ja menetelmien kehittäminen jatkuu,
- positiivinen kuva maamme kaksikielisyydestä ja molempien kansalliskielten osaamisen tärkeydestä vahvistuu,
- kielikylvyt ja "kielisuihkut kehittyvät tärkeänä osana kieliopetusta ja kielikasvatusta,
- opettaja-, opiskelija- ja kulttuurivaihto lisääntyy suomen- ja ruotsinkielisten koulujen kesken sekä muiden Pohjoismaiden kanssa.

1.7.4. Kielivirikkeitä ja oppimisstrategioita

Tavoitteena on tukea kielen kehitystä kannustavien strategioiden sekä kielipedagogisten työtapojen kehittämistä kaikissa oppiaineissa. Lisäksi tavoitteena on kehittää ja tukea opetuskieltä erilaisissa kieliympäristöissä.

Opetushallitus

- seuraa Språkrum-projektin puitteissa oppilaiden kielellistä kehitystä ja oppimista, kehittää uusia opetusmenetelmiä ja -strategioita, oppimateriaalia sekä kielipedagogista tukimateriaalia opettajille.

Tulokset ja seuranta: Projektissa on määritelty ne keskeiset alueet, joita pitäisi painottaa kielellisesti heterogeenisissä oppilasryhmissä, tuotettu tukimateriaalia opetusta varten sekä kehitetty uusia kielipedagogisia menetelmiä ja työtapoja. Tulokset näkyvät myös opetussuunnitelmissa. Projektin tutkimuksellinen osa on tuottanut uutta tietoa kaksikielisten lasten kielellisestä kehityksestä sekä oppimisesta. Projektin tuloksia arvioidaan vuosittain.

1.8. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen

1.8.1. Opetussuunnitelmat ja tutkinnot

Tavoitteena on, että ammatillinen peruskoulutus eri aloilla vastaa laadullisesti ja määrällisesti yhteiskunnan, työelämän ja opiskelijoiden tarpeita.

Opetushallitus

- seuraa ja ohjaa alakohtaisesti ammatillisen koulutuksen kehittämistä yhteistyössä sidosryhmien kanssa kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa,
- tukee koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien kehittämistä tukiaineistoilla, koulutuksella ja konsultoinnilla,
- selvittää tutkintojen ja koulutusohjelmien muutostarpeet ja tekee tarvittavat muutosesitykset opetusministeriölle,
- selvittää alakohtaisia osaamistarpeiden muutoksia,
- selvittää opetussuunnitelman perusteiden muutostarpeet ja käynnistää tutkintokohtaisten opetussuunnitelman perusteiden tarkistamisen siten, että kaikkien tutkintojen perusteet on tarkistettu tarvittavin osin ja ammattiosaamisen näytön perusteet integroitu opetussuunnitelmien perusteisiin vuoden 2010 loppuun mennessä.
- osallistuu opintosuoritusten siirtojärjestelmän kehittämiseen ja ammatillisen koulutuksen Kööpenhamina-prosessin toteuttamiseen.

Tulokset: Ammatillisten perustutkintojen (52) opetussuunnitelman perusteiden muutostarpeet on analysoitu kaikilla aloilla ja osaamistarveselvitykset opetussuunnitelmatyön pohjaksi tehty tarvittavin osin. Tutkintojen ja koulutusohjelmien muutosesitykset opetusministeriölle on tehty. Opetushallituksella on käytössään opetussuunnitelman perusteiden uudistamista varten ajantasaista tietoa koulutuksen laadullisista ja määrällisistä kehittämistarpeista. Opetussuunnitelmien uudistaminen on käynnistynyt tarvittavin osin kaikissa tutkinnoissa ja ainakin 1/3 tarkistetuista tutkintokohtaisista opetussuunnitelman perusteista on valmiina.

1.8.2. Ammattiosaamisen näytöt

Ammattiosaamisen näytöt otetaan käyttöön oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa syksyllä 2006 alkavasta koulutuksesta lukien. Tavoitteena on, että ammattiosaamisen näytöt on toimeenpantu säädösten ja määräysten mukaisesti kaikissa 52 tutkinnossa ja kaikissa oppilaitoksissa.

Opetushallitus

- seuraa ja tukee koulutuksen järjestäjiä ja työelämää näyttöjen toimeenpanossa opetushenkilöstön ja työpaikkaohjaajien täydennyskoulutuksen sekä tiedotuksen ja selvitysten avulla,
- tuottaa kansalliset näyttöaineistot ja varmistaa kansallisten näyttöaineistojen saatavuuden ja
- liittää näyttöaineistot näytön perusteina osaksi opetussuunnitelman perusteita.

Tulokset: Ammattiosaamisen näyttöjen toimeenpano on toteutettu suunnitelmien mukaisesti. Ammattiosaamisen näytöt on sisällytetty koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmiin ja näyttöjärjestelmä on otettu käyttöön kaikissa oppilaitoksissa. Kaikissa tutkinnoissa on käytössä kansalliset näyttöaineistot ja näytöt ovat opiskelijan arvioinnin osana täysimääräisesti vuonna 2009–2010.

1.8.3. Työssäoppiminen

Tavoitteena on, että ammatillisten opettajien työelämäosaamisen opintokokonaisuuteen osallistuu vuosittain vähintään 1 000 opettajaa ja työpaikkaohjaajia koulutetaan noin 4 000 vuodessa (2007–2008). Lisäksi tavoitteena on, että työssäoppiminen vakiintuu ja sen laatu paranee kaikilla aloilla.

Opetushallitus

- toteuttaa työssäoppimisen tukiohjelmaa,
- edistää ammatillisen koulutuksen työelämäyhteyksiä sekä työssäoppimisen laatua,
- tuottaa työturvallisuusoppaita sekä
- kehittää opettajien ja työpaikkaohjaajien koulutusmallin ESR ohjelmakauden 2000–2006 jälkeiselle ajalle.

Tulokset: Työssäoppimisen tukiohjelma on toteutettu vuosina 2000–2006. Työssäoppiminen on vakiinutettu ja sen laatua parannettu.

1.8.4. Ammatillisen koulutuksen laadunhallinta

Tavoitteet

Tavoitteena on tukea ammatillisen koulutuksen järjestäjiä, oppilaitoksia ja muita ammatillisen koulutuksen toimijoita (ml. oppisopimuskoulutus) laadunhallinnassa ja laadun arvioinnissa. Lisäksi edistetään ammatillisen koulutuksen EU:n linjausten toteuttamista Suomessa sekä toimitaan aktiivisesti ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan ja laadun arvioinnin kehittämistyössä EU-tasolla.

Ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailun tavoitteena on tukea koulutuksen laadun kehittämistä ja vaikuttavuuden parantamista ja kannustaa koulutuksen järjestäjiä pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kehittämistyöhön. Oppisopimuskouluttajien laatupalkintokilpailun tavoitteena on lisätä oppisopimuskoulutuksen yleistä arvostusta ja tunnettavuutta, kannustaa työnantajia oppisopimuskoulutuksen hyödyntämiseen henkilöstön rekrytoinnissa ja kehittämisessä sekä kehittää erityisesti työpaikalla annettavan koulutuksen laatua.

Opetushallitus

- kehittää vuoden 2006 aikana uusittua laadunhallintasuositusta tukevia laadunhallinnan ja laadunvarmistuksen työkaluja ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen (CQAF) pohjalta,
- kehittää työkaluja työpaikan koulutusedellytysten laadunvarmistusta varten,
- ylläpitää Leonardo-projektissa ”Quality in VET” kehitettyä laadunhallinnan ja laadunarvioinnin verkkosivustoa ja kehittää siitä interaktiivisen välineen,
- välittää ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa ja laadunarviointia koskevaa ajankohtaista tietoa sekä edistää vertaisarvioinnin käyttöä,
- tekee joka toinen vuosi selvityksen ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan tilasta ja CQAF:n periaatteiden toteutumisesta Suomessa,
- organisoii ja toteuttaa vuosittain Ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailun opetusministeriön ja tuloksellisuusrahoituksen neuvottelukunnan linjausten mukaisesti,
- organisoii ja toteuttaa vuosittain oppisopimuskouluttajien laatupalkintokilpailun opetusministeriön linjausten mukaisesti sekä
- toteuttaa merenkulkuopetuksen ulkoisen arvioinnin yhdessä Merenkululaitoksen kanssa (2006–2007).

Tulokset: Ammatillisen koulutuksen järjestäjien, oppilaitosten ja muun ammatillisen koulutuksen laadunhallinta on vakiintunut ja koulutuksen järjestäjillä on käytössä ajantasaista tietoa ja välineitä laadunhallinnan, laadun varmistuksen ja arvioinnin tueksi.

Laatupalkintokilpailujen avulla ammatillisen koulutuksen laadunhallinta on kehittynyt ja koulutuksen järjestäjillä ja (oppisopimus)kouluttajina toimivilla työnantajaorganisaatioilla on käytössään pitkällä olevien organisaatioiden hyviä käytänteitä ja kokemuksia laadunhallinnan kehittämisestä. Lisäksi kilpailut ovat edistäneet ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen yleistä arvostusta.

1.9. Aikuiskoulutuksen kehittäminen

Tavoitteena on, että vuosittain koulutukseen osallistuvien osuus työikäisestä väestöstä kasvaa vähintään 60 %:iin vuoteen 2008 mennessä ja että ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien ja syrjäytymisuhan alaisten aikuisten osallistuminen koulutukseen kasvaa maan kaikilla alueilla.

1.9.1. Ammatillinen aikuiskoulutus

Ammatillinen aikuiskoulutus rakentuu elinikäisen oppimisen periaatteelle. Sen kehittämisessä korostuu väestön ikärakenteen ja koulutustason kehityksen sekä ammattirakenteen muutoksen huomioon ottaminen. Näyttötutkintojärjestelmää kehitetään tiiviissä yhteistyössä työelämän eri osapuolten kanssa. Tulossopimuskaudella korostuvat edelleen ammatillisen aikuiskoulutuksen laadun ja vaikuttavuuden kehittäminen sekä erilaisten kehittämishankkeiden tukeminen.

Opetushallitus

- huolehtii näyttötutkintojen perusteiden ajantasaisuudesta ja kehittämisestä siten, että vuosittain valmistuu noin 50 uutta tai uudistettua tutkintojen perustetta ja huolehtii näyttötutkintotoimintaa koskevien määräysten ajantasaisuudesta,
- seuraa ja kehittää ammatillisen lisäkoulutuksen laatua vuosien 2006–2007 aikana valmistuvan palautejärjestelmän avulla,
- tukee oppisopimuskoulutuksen toimijoiden osaamisen kehittämistä koulutuksen avulla ja huolehtii oppisopimusta koskevan materiaalin ajantasaisuudesta,
- tukee aikuiskoulutuksen piirissä työskentelevien opettajien osaamisen kehittämistä mm. näyttötutkintomestarikoulutuksen sekä muun koulutuksen avulla,
- huolehtii näyttötutkintojen järjestämisedellytysten arviointitoiminnasta,
- avustaa opetusministeriötä ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämislupia koskevassa valmistelussa sekä
- valmistelee opetusministeriölle esityksen ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tutkintorakenteesta annettuun asetukseen tehtävistä muutoksista.

Tulokset: Noin 50 uutta tai uusittua näyttötutkintojen perustetta ja koulutuksen laadun paraneminen.

1.9.2. Vapaa sivistystyö

Tavoite

Vapaan sivistystyön luonnetta kansalaisten omiin tarpeisiin vastaavana aikuisoppilaitosverkostona korostetaan ja sen asemaa sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, demokraattisten arvojen ja aktiivisen kansalaisuuden edistäjänä vahvistetaan. Valtakunnallisten järjestöjen kanssa tehdyn valmistelun pohjalta opetusministeriö on 21.12.2004 määritellyt vapaan sivistystyön koulutuksen suuntaviivat vuosille 2005–2008. Virtuaalikouluhankkeissa painotetaan vapaan sivistystyön oppilaitosten keskinäistä ja seudullista yhteistyötä ja toiminnan vakiinnuttamista.

Opetushallitus

- tukee suuntaviivaohjauksen kehittämistä ja muuta kehittämistyötä myöntämillään vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisilla kehittämisavustuksilla kansalaisopistoille, kansanopistoille, opinto-keskuksille ja kesäyliopistoille.

Tulokset: Opetushallitus tuottaa ja julkaisee vuosittain kehittämishankkeista raportin, joka sisältää hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnin oppilaitosmuodoittain ja painopisteittäin sekä toiminnan kehittämisehdotukset.

1.9.3. Kielitutkinnot

Yleiset kielitutkinnot on tarkoitettu edistämään aikuisväestön erityisesti työelämässä tarvitsemää, toiminnallista kielitaitoa. Tutkinnot ovat kielitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Tutkintokieliä ovat suomi, ruotsi, englantia, venäjä, saksa, ranska, espanja, italia ja saame. Vuonna 2004 tutkintoja suoritettiin 3 750.

Valtionhallinnon kielitutkinnoilla tuetaan kielilain tavoitteiden saavuttamista ja turvataan julkisyhteisöjen palvelukykyä molemmilla kansalliskielillä. Vuonna 2004 tutkintoja suoritettiin 3 500.

Lisäksi molemmat kielitutkinnot toimivat kansalaisuuslaissa edellytetyn suomen tai ruotsin kielen taidon osoittajina. Saamen kieliläisissä edellytetty kielitaito tulee voida osoittaa saamen kielen yleisessä kielitutkinnossa.

Opetushallitus

- ylläpitää ja kehittää kielitutkintojärjestelmiä ja erityisesti kielitestien tuottamista.
- laatii yhteistyössä yleisten kielitutkintojen tutkintotoimikunnan kanssa suunnitelman yleisten kielitutkintojen suorittamisen joustavoittamiseksi ja saavutettavuuden parantamiseksi sekä osallistujamäärien lisäämiseksi ottaen huomioon tutkintojen käyttömahdollisuudet eri koulumuotojen kielten opetuksessa siten, että uudistukset mahdollisine säädöstarkistuksineen voidaan ottaa käyttöön viimeistään vuonna 2008,
- laatii yhteistyössä suomen ja ruotsin kielen tutkintolautakuntien kanssa selvityksen valtionhallinnon kielitutkintojärjestelmän toimivuudesta ja tekee tarpeelliset kehittämissuositukset siten, että muutokset mahdollisine säädöstarkistuksineen voidaan toteuttaa viimeistään vuonna 2008 sekä
- varautuu erikseen sovittavalla tavalla virallisten kielenkääntäjien tutkintojen uudistamisesta aiheutuviin toimenpiteisiin vuodesta 2007 alkaen.

Tulokset: Yleisten kielitutkintojen ja valtionhallinnon kielitutkintojen kehittämissuunnitelmat valmistuvat joulukuuhun 2006 mennessä. Yleisten kielitutkintojen suoritusmäärä tavoite vuonna 2008 on 7 000. Valtionhallinnon kielitutkinnoissa varaudutaan vastaanottamaan vuosittain 3 500–4 000 tutkintoa.

1.9.4. Opetustoimen henkilöstökoulutus

Valtion rahoittaman opetustoimen henkilöstökoulutuksen tehtävänä on tukea oppilaitosten uudistumista valtion talousarviossa nimetyillä koulutuspoliittisesti merkittävillä alueilla.

Opetushallitus

- tukee täydennyskoulutuksen keinoin oppilaitosten kehitystyötä paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti ottaen huomioon valtion ja työnantajien välisen vastuunjaon,
- tukee koulutuspoliittisesti tärkeiden painoalueiden toteutumista toimeenpanemalla opetushenkilöstön täydennyskoulutusta valtion talousarvion määrärahoilla
- tukee opetushenkilöstön perus- ja täydennyskoulutuksen välistä jatkumoa elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti, opettajan työuran eri vaiheissa.

Tulokset: Opetushallituksen toimeenpanemaan pidempikestoiseen täydennyskoulutukseen osallistuu vuosittain noin 12 000 opetustoimen henkilöä eri koulutuspoliittisilla painoalueilla. Opetushallitus raportoi opetusministeriölle koulutusten määrällisistä ja laadullisista tuloksista puolivuositteittäin arvioiden tuloksia myös seudullisesta näkökulmasta.

1.10. Suomenruotsalainen yhteistyö opetuksessa

Tavoitteena on kehittää yhdessä koulutuksen järjestäjien sekä muiden toimijoiden kanssa palveluja ja toimintoja, jotka takaavat myös pienille koulutuksen aloille sekä syrjäisille toimijoille riittävät kehittämisedellytykset.

Opetushallitus

- tehostaa toisen asteen yhteistyötä, koordinoi verkko-opetusta, tehostaa ammatillisen koulutuksen tiedottamista, ennakoi ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen tarvetta,
- kehittää kielipedagogisia työtapoja kaikissa aineissa,
- laatii alkuopetuksen oppilaiden kielitasoa määrittelevää diagnostista materiaalia sekä
- tukee suomen kielen opetuksen kehittämistä heterogeenisissä opetusryhmissä (FINRUM).

2. Koulutuksen järjestämisen seuranta

Koulutuksen eri sektoreilta koottuja aineistoja hyödynnetään ja tehdään monipuolisia analyyskejä koulutuksen laadun kehittämiseksi.

2.1. Perusopetuksen oppimistulosten arviointi

Perusopetuksen oppimistulosten arvioinnin tavoitteena on turvata perusopetuslain tarkoituksen toteuttamista, tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Lisäksi oppimistulosten arvioinnin tulee tuottaa tietoa valtakunnallisen koulutuspoliittisen päätöksenteon ja koulutuksen kehittämisen pohjaksi sekä koulutuksen paikallisen kehittämistyön ja päätöksenteon tueksi, tukea opiskelijoiden oppimista, opetustoimen henkilöstön työtä ja oppilaitosten kehittämistä. Opetushallitus arvioi perusopetuksen oppimistuloksia opetusministeriön osoittamien suuntaviivojen ja voimavarojen puitteissa.

Opetushallitus

- toteuttaa vuonna 2006 ympäristö- ja luonnontiedon I nivelvaiheen arvioinnin ikäryhmällä, jota voidaan seurata myöhemmin perusopetuksen päättövaiheessa,
- matematiikan sekä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimistulosten arvioinnin II nivelvaiheessa 2006–2007 ikäryhmällä, jota voidaan arvioida 2010 perusopetuksen päättövaiheessa,
- tuottaa kansallisessa otoksessa mukana olleille kouluille pikapalautteen niiden keskeisistä tuloksista,
- tekee ehdotuksen oppimistulosten arviointien eettisen perustan kehittämiseksi ja
- raportoi arviointien keskeisistä tuloksista kirjallisesti opetusministeriölle ja julkistaa arviointien keskeiset tulokset valmiina raportteina.

2.2. Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointi

Näyttöperusteisen oppimistulosten arviointijärjestelmän tavoitteena on tuottaa arviointitietoa oppimistuloksista suoraan koulutuksen järjestäjien toteuttamista näytöistä. Tavoitteena on, että näyttöjärjestelmän tuottamaa tietoa hyödynnetään koulutuksen kehittämisessä sekä kansallisella että koulutuksen järjestäjän tasolla.

Opetushallitus

- ylläpitää näyttöjärjestelmää kansallista oppimistulosten arviointia varten 1.8.2006 alkaen ja
- tuottaa ja raportoi oppimistulokset näytöistä arviointikokeilussa mukana olevista tutkinnoista ministeriön kanssa sovittavalla tavalla 1.8.2006 alkavasta koulutuksesta.

3. Opetushallituksen muu toiminta

3.1. Tietohuolto

Opetushallitus tuottaa tilastotieto- ja seurantatietopalveluja sekä ennakoititietoja opetusministeriön ja muun opetustoimen käyttöön niin, että päätöksentekoon tarvittavat tilastotiedot ovat käytettävissä viimeistään kuukauden kuluttua kunkin tilastoaineiston valmistumisesta.

Opetushallitus

- tuottaa koulutusindikaattoreita kansalliseen ja kansainväliseen käyttöön,
- ylläpitää ja kehittää koulutuksen tarjontatietokantaa (OPTI) ja siihen perustuvaa hallintojenvälistä yhteistyöpalvelua Koulutusnettiä,
- ylläpitää ennakoinnin sähköistä tietopalvelua (ENSTI) kansallisena koulutustarpeen ennakoinnin informaatiokeskuksena,
- ylläpitää ja kehittää koulutustutkimuksen tietokantaa (KOTU),
- analysoi opettajatiedon keruun tulokset vuonna 2008 ja
- laatii sähköiseen asiakirjahallintaan siirtymistä koskevan suunnitelman.

Tulokset

- Internet-pohjainen tilastotietopalvelu on kaikkien käyttäjien käytettävissä vuoden 2005 lopussa
- OECD:lle ja Eurostatille tuotetaan (pääasiallinen tiedon toimittaja Tilastokeskus) Suomea koskevat tiedot asetettujen aikataulujen mukaan
- tuotetaan vuosittain julkaisut Koulutuksen määrälliset indikaattorit ja Aikuiskoulutuksen tilastollinen vuosikirja
- OPTI-tietokannan tiedot ovat ajantasaisia ja oikeita, Koulutusnetin vuosittaisten hakujen määrä nousee yli 2,5 miljoonan
- ennakoinnin sähköisen tietopalvelun käyttäjämäärä kasvaa 10 %:lla,
- opetusministeriöllä on käytettävissään vuoden 2006 (ja 2009) tammikuussa tulosneuvottelujen pohjaksi tarvittavat tiedot opettajakunnan rakenteesta
- Opetushallituksen tutkimusstrategia valmistuu vuoden 2005 loppuun mennessä ja
- Opetushallituksen tutkimusstrategia 2005–2008 muodostaa perustan yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa tehtävässä yhteistyössä.

3.2. Koulutustiedotus ja opiskelijavalintajärjestelmät

Valtakunnallisten opiskelijavalintajärjestelmien tavoitteena on, että koulutuksen järjestäjillä ja oppilaitoksilla on käytössä sähköisten hakupalvelujen avulla aikataulujen mukaisesti materiaalit ja tietojärjestelmälliset valmiudet opiskelijavalintojen järjestämistä ja valintapäätösten tekoa varten ja että yhden korkeakoulupaikan säännös saadaan valtakunnallisesti toteutetuksi. Tavoitteena on lisäksi, että eri toimijatahoilla on käytettävissä ajantasaiset tiedot koulutustarjonnasta, koulutukseen hakeutumisesta ja opiskelijavalinnoista.

Opetushallitus

- toimittaa ja jakaa kaikkien koulutussektorien koulutusoppaat painetussa ja sähköisessä muodossa ja molemmilla kotimaisilla kielillä,
- osallistuu ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishakujärjestelmän uudistamiseen (TAYH),
- osallistuu yliopistojen sähköisen hakupalvelun ja yhteishakujärjestelmän kehittämiseen,
- kehittää ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmän (AMKYH) ja ammatillisen opettajakoulutuksen yhteishakujärjestelmän (AMKOPE) käytössä olevaa sähköistä hakupalvelua sekä
- kehittää erikseen sovittavalla tavalla sähköisen asiointimahdollisuuden korkeakoulujen opiskelupaikkojen vastaanottamista koskeviin järjestelmiin (AMKOREK ja HAREK).

3.3. Koulutuksen kansainvälistyminen

Opetushallitus tukee osaltaan suomalaisen koulutuksen kansainvälistymistä ja osallistuu toimialansa kansainväliseen yhteistyöhön ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyöhön koulutuspolitiikkaa tukevalla tavalla. Opetushallitus päättää opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden kansainvälistämistavoitteista, antaa asiantuntijatukea ja jakaa tietoa koulutuksen järjestäjille ja kouluille kansainväliseen toimintaan sekä edistää toimialan kansainvälisten yhteyksien syntymistä.

Opetushallitus

- hoitaa opetusministeriön määräämät koulutuksen kansainväliseen tiedonvaihtoon liittyvien kansallisten vastuuyksiköiden tehtävät (EURYDICE, CEDEFOP, REFERNET, ENIC/NARIC, NRP),
- hoitaa Europassi-järjestelmän uudistamisesta aiheutuvat tehtävät,
- osallistuu Suomen EU-puheenjohtajuuskauden valmisteluun, toteutukseen ja puheenjohtajuuskauden materiaalien tuottamiseen erikseen sovittavalla tavalla,
- antaa koulutuksen järjestäjille ja kouluille sekä Suomen ulkomaan peruskouluille opetussuunnitelmatyöhön ja vuotuisen toiminnan suunnitteluun ohjausta ja neuvontaa,
- toimittaa opetusministeriölle selvityksen siitä, mihin toimielimiin viraston virkamiehet tällä hetkellä osallistuvat,
- vastaa osaltaan kansallisen kansainväliseen toimintaan tarkoitettujen rahoituksen suuntaamisesta koulutuspolitiikkaa tukevalla tavalla sekä järjestää monipuolista tiedotusta valtionavustusten hakemisesta,
- osallistuu opetusministeriön lähialueyhteistyöohjelman toteuttamiseen Suomen lähialuestrategian tavoitteiden ja sen koulutus- ja kansalaisyhteiskunta -toimenpidekokonaisuuden mukaisesti,
- huolehtii Suomeen suuntautuvista opetustoimen keskushallintotason vierailuista siltä osin kuin vierailut koskevat Opetushallituksen omaa toimialaa ja osaamista,
- tekee Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaansaannosta annetun lain (1597/1992) ja vastaavan asetuksen (520/1997) ja ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (531/1986) ja vastaavan asetuksen (519/1997) mukaiset tutkintojen tunnustamispäätökset,
- tekee opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) 21 §:n mukaiset päätökset riittävästä opinnoista vieraskieliseen opetukseen sekä steinerpedagogiikkaan pohjautuvaan opetukseen ja montessoripedagogiikkaan pohjautuvaan esiopetukseen sekä
- hoitaa EY:n yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän kansallisen kontaktipisteen tehtävät.

3.4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän ylläpito

Opetushallitus

- valmistelee opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän päätökset ja rahoitukseen liittyvät oikaisu- ja muutokset opetusministeriölle, toteuttaa kaksi perustiedonkeruuta ja yhden kustannustietojen keruun vuosittain sekä ylläpitää muita rahoitusjärjestelmän edellyttämiä tietoja,
- tekee valtionosuusjärjestelmän uudistamisen mukaiset muutokset ylläpitotehtäviin ja tiedonkeruusiin
- parantaa perustietojen ja kustannustietojen hyödynnettävyyttä (ns. Pindy-hanke) sekä
- osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevan selvityksen tekoon vuosina 2005–06 kustannustietojen osalta ja seuraa Vetovoima-hankkeen tuloksia.

Seuranta: Rahoitusjärjestelmän toiminnan häiriöttömyys ja aikataulussa pysyminen, asiakastyytyväisyys.

3.5. Rakennerahastoasiat

Opetushallitus

- vastaa opetusministeriön sille osoittamilla rakennerahastovaroilla ja niitä vastaavilla valtion rahoitusosuuksilla toteutettavien hankkeiden rahoituspäätösten valmistelusta, rahoituksen myöntämisestä, hankkeiden seurannasta ja valvonnasta, hankkeiden tarkastuksesta ja varojen takaisinperinnästä,
- huolehtii siitä, että kaikki kauden 2000–2007 projektit on suljettu Iiriksessä vuoden 2008 kesäkuun loppuun mennessä,
- tuottaa arviointi- ja loppuraportit projekteista niin, että vähintään neljä loppuraporttia on julkaistu toimenpidekokonaisuusittain sekä
- osallistuu uuden ohjelmakauden suunnitteluun.

Rakennerahasto-ohjelmien seuranta

3.6. Koulutustoimikunnat

Opetushallituksen asiantuntijat hoitavat koulutustoimikuntien sihteeripalvelut.

3.7. Vähälevikkisen oppimateriaalin tuottaminen

Tavoitteena on turvata vähälevikkisen oppimateriaalin saatavuus.

Opetushallitus

- huolehtii sellaisten alojen ja oppiaineiden opiskelijoiden perusoppimateriaalista, joille ei ole mahdollista tuottaa materiaalia kaupalliselta pohjalta,
- turvaa laadukkaiden ja kohtuuhintaisten perusoppikirjojen ja niitä täydentävien digitaalisten materiaalien saatavuuden pienten alojen ja erityisryhmien opiskelijoille,
- ottaa tuotannossaan huomioon uuden tekniikan tuomat mahdollisuudet valitessaan kustannustehokkaita tuottamistapoja sekä
- selvittää vähälevikkisen materiaalin tarvetta saavutettuihin tuloksiin (määrä, laatu ja asiakastyytyväisyys).

Tulokset:

Saatetaan valmiiksi ja päivitetään aikaisempina vuosina aloitetut tuotannot ja tarvekartoitusten pohjalta tuotetaan uutta materiaalia niille aloille, joilta puuttuu perusoppimateriaali. Kehittyvien tuotantomenetelmien ja toimintatapojen myötä tehokkuus kasvaa.

3.8. Fyysisen opiskeluympäristön kehittäminen

Tavoitteena on tuottaa tietoa opetussuunnitelmien toteuttamista tukevan ja oppimista edistävän opiskeluympäristön fyysisten puitteiden luomiseksi ja kehittämiseksi. Kaikki koulutuksen järjestäjät ja suunnittelijat tavoitettava informaatio-ohjaus on keskeisessä asemassa, kun valtiosuusprosessiin ei enää kuulu suunnitelmien tarkastaminen ja lisäksi merkittävä osa hankkeista toteutetaan ilman valtiosuutta.

Opetushallitus

- vastaa oppilaitosten toimitiloja ja varustamista sekä toimitilojen ylläpitoa koskevasta kehittämisestä ja tiedon jakamisesta sekä
- käynnistää ja ohjaa kehittämissankkeita, joissa painopisteinä ovat hyvän laadun turvaava hankeprosessi, terveyden ja turvallisuuden huomioonottava opiskeluympäristö, opetussuunnitelmien ja pedagogiikan muutosten vaikutukset opiskeluympäristöön sekä oppilaitosrakentamista ja oppilaitosverkkoja koskevan tietovarannon järjestäminen.

Tulokset ja seuranta: Koulutuksen järjestäjien käytössä on tietoa hyvien opiskeluympäristöjen toteuttamiseksi. Valmistuneita ohjeita ja järjestettyjä koulutustilaisuuksia seurataan vuosittain.

4. Opetushallituksen tuloksellisuuden, tuottavuuden ja henkilöstön kehittäminen

Tuloksellisuutta tarkastellaan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, laadun hallinnan ja suoritteiden sekä palvelukyvyyn mukaan. Opetushallitus tekee opetusministeriölle ehdotuksen Opetushallituksen toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumisen seurannan indikaattoreista siten, että niistä voidaan sopia seuraavan tulossopimustarkistuksen yhteydessä keväällä 2006. Opetushallitus määrittelee viraston tuotosindikaattorit ja tarvittaessa kehittää kustannusten ja työajan seurantajärjestelmää tuottavuuden kehityksen mittaamisen edellyttämällä tavalla siten, että tuottavuusmittarit ovat käytettävissä vuonna 2006.

Viraston uuden strategian ja tulossopimuksen mukaisten tehtävien tuloksellista suorittamista varten tehdään henkilöstön osaamistason kartoitus ja laaditaan siltä pohjalta kehittämissuunnitelma.

5. Voimavarat vuonna 2006

Hallitus antoi 16.9.2005 eduskunnalle esityksen vuoden 2006 talousarvioksi. Talousarvioesityksessä esitetään Opetushallituksen toimintamenomomentin määrärahaksi 18 725 000 euroa

Opetusministeriö varautuu lisäksi osoittamaan määrärahoja kehittämistoimintaan vuoden 2006 valtion talousarvion määrärahoista liitteessä esitetyn mukaisesti.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittämiseen ja koordinointiin, toimitiloja ja niiden varustamista koskevaan kehittämistoimintaan sekä ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintaan ja siihen liittyvään tietohuoltoon sekä osallisuushankkeeseen osoitettaviin määrärahoihin otetaan kantaa sen jälkeen kun Opetushallitus on toimittanut opetusministeriölle määrärahojen käyttöä koskevat suunnitelmat.

6. Valtion oppilaitokset

Opetushallitus tulosoittaa valtion oppilaitoksia hallitusohjelman, koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissohjelman ja ammatillisen erityisopetuksen valtakunnallisen strategian ja toimenpideohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Helsingin ranskalais-suomalaisen ja suomalais-venäläisen koulun tavoitteena on, että oppilaat saavat esi-, perus- ja lukiokoulutuksen lisäksi myös hyvän ranskan ja venäjän kielen taidon sekä asianomaisen kulttuurin tuntemuksen. Koulujen oppilasmäärät pysyvät nykyisellä tasolla. Opetushallitus ohjaa koulujen palvelukeskustoiminnan kehittämistä.

Opetusministeriön päätöksen mukaan **vammaisten lasten koulut** antavat esi-, perus- ja lisäopetusta vammaisille lapsille, jotka eivät pysty suorittamaan oppivelvollisuuttaan omassa lähikoulussaan. Koulujen oppilasmäärät pysyvät ennallaan, mutta vaikeavammaisten osuus kasvaa.

Ammatilliset erityisoppilaitokset antavat ammatillista peruskoulutusta sekä valmentavaa koulutusta kuulo-, näkö- ja kehitysvammaisille nuorille. Toiminnan painopisteenä on vastuu vaikeasti vammaisten koulutuksen järjestämisestä. Oppilaista 53 % on ammatillisessa peruskoulutuksessa ja 47 % valmentavassa ja kuntouttavassa koulutuksessa. Koulutuksen järjestämislupien mukaisesti oppilasmääriin on valtakunnallisen strategian mukaisesti kasvupainetta noin viisi prosenttia.

Saamelaisalueen koulutuskeskus antaa koulutusta lähinnä saamelaisalueen tarpeita varten, säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja luontaiselinkeinoja sekä edistää saamenkielisen oppimateriaalin valmistamista.

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa nykyisen laatukäsityksen mukaista korkeatasoista turvallisuuskoulutusta ja laiva- ja konesimulaattorikoulutusta merenkulkualan opiskelijoille, merenkulkijoille, alalle hakeutuville ja sillä alalla toimiville merenkulkijoille, puolustusvoimille ja muille alan sidosryhmille. Keskus kehittää palveluitaan tavoitteena tukea valtakunnallisen turvallisuuskoulutuksen kehitystä.

Tulokset

Opetussuunnitelmat on laadittu ja koulutuksen järjestäjät ovat hyväksyneet ne 1.8.2006 mennessä. Ammattiosaamisen näytöt on otettu käyttöön erityisoppilaitoksissa. Opetusministeriön edellyttämä

50 %:n kustannusvastaavuus vammaisten lasten koulujen osalta toteutuu. Toiminnan vaikuttavuutta seurataan opintojen loppuunsaattamisen kautta.

III RAPORTOINTI

Opetushallitus raportoi tavoitteiden toteutumisesta ja määrärahojen käytöstä vuosittain toimintakertomuksessaan.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2005

Ylijohtaja

Arvo Jäppinen

Pääjohtaja

Kirsi Lindroos

Opetusministeriö varautuu irrottamaan määrärahoja kehittämistoimintaan vuoden 2006 valtion talousarvion määrärahoista seuraavasti:

Momentti 29.40.25	Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen	409 000 euroa
Tiedeopetus ja teknologian opetus		20 000
Katsomusaineiden kehittämishanke (sisältää rahoituksen vv. 2006- 2007)		32 000
Luovuus- ja kulttuurikasvatushanke (Lähde)		20 000
Kansalliset tiedekilpailut ja olympiakarsinnat		30 000
Erilaiset oppijat - yhteinen koulu		30 000
Koulukotiopetuksen kehittäminen		10 000
Maahanmuuttajien opetuksen tuki perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa		41 000
European Label - kieltenopetuksen eurooppalainen laatuleima		10 000
Erityisopetuksen virtuaalisten työkalujen kehittäminen		65 000
Oppimistulosten arvioinnit		
Äidinkieli ja kirjallisuus vsl 9 (lisärahoitus, toteutettu 2005)		7 000
Modersmålet och litteratur åk 9 (lisärahoitus toteutettu 2005)		6 000
Alkuopetus vsl 3 (lisärahoitus, toteutettu 2005)		10 000
Ympäristö- ja luonnontieto, PO I nivel (sisältää rahoituksen vv.2006-2007)		38 000
Äidinkieli ja kirjallisuus, PO II nivel (sisältää rahoituksen vv.2006-2007)		30 000
Modersmålet och litteratur, PO II nivel (sisältää rahoituksen vv.2006-2007)		30 000
Matematiikka, PO II nivel (sisältää rahoituksen vv.2006-2007)		30 000
Momentti 29.60.25	Ammatillisen koulutuksen kehittäminen	360 500 euroa
Ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskouluttajien laatupalkintokilpailu		30 000
Tulosrahoituksen ja rahoitusjärjestelmän kehittäminen		15 000
Koulutustoimikunnat		42 000
Europass-keskus		13 500
Koulutusnetti		10 000
Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (erityisopetuksen, opinto-ohjauksen ja maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen sekä alakohtainen kehittäminen)		50 000
Tietoyhteiskuntahanke		200 000
Momentti 29.69.25	Aikuiskoulutuksen kehittäminen	275 500 euroa
Valtionhallinnon kielitutkintojen tieto-, testi- ja raportointijärjestelmien kehitt.		60 000
Noste-ohjelman seuranta		40 000
Aikuiskoulutuksen tilastokirja		15 000
Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituspalvelut		45 000
Koulutustoimikunnat		42 000
Europass-keskus		13 500
Tietoyhteiskuntahanke		60 000

Ammatillisen lisäkoulutuksen sähköisen opiskelijapalautejärjestelmän valmistelu- ja muusta työstä aiheutuviin lisäkustannuksiin käytetään vuosien 2003 - 2005 tulossopimusten perusteella opetushallituksen käyttöön asetetuista määrärahoista säästyneitä varoja

Momentti 29.20.25 Ammattikorkeakoulujen kehittäminen 65 500 euroa

Koulutustoimikunnat	42 000
Koulutusnetti	10 000
Europass-keskus	13 500

Momentti 29.10.22.1 Yliopistolaitoksen yhteiset menot 65 500 euroa

Koulutustoimikunnat	42 000
Koulutusnetti	10 000
Europass-keskus	13 500